

april/mei 2025

Rondje Usselo

Buurtkring Usselo

buurtmagazine voor en door inwoners van Usselo en omgeving

- **Openbare jaarvergadering** Usselo op **15 april**
- Wilma maakte een **kunstobject** voor **Koningin Maxima**
- Albertjan vertelt over de **zoutwinlocaties** op de **Usseler Es**
- Voorzitter **Herman Tabor** neemt **afscheid**

Door: Debbie Voogsgeerd

De diepe laag van Usselo, die nemen we niet met een korreltje zout

Usseloërs zijn eraan gewend dat er regelmatig op verschillende plekken zout gewonnen wordt op de Usseler Es. Maar wat gebeurt er nu achter die bouwhekken?

Wat een geluk heb ik, als ik de boormast op de Usseler Es mag beklimmen. Door het zonnige weer heb ik een prachtig uitzicht over de es en op de andere 24 zouthuisjes in Usselo. Op de zoutwinlocatie waar ik nu ben heeft het zouthuisje tijdelijk plaatsgemaakt voor de boormast met daaromheen een klein 'bouwterrein' van ca 1200m². Albertjan ten Voorde (39) leidt me rond en vertelt

ondertussen alles over het zoutwinproces. Deze Asset & Technology Manager is verantwoordelijk voor alle technische en technologische zaken bij Nobian (eerder Akzo) in Hengelo, waaronder de boormastwerkzaamheden in het boorterrein.

Albertjan, hoe lang zijn jullie op een zoutwinlocatie en wat gebeurt daar?

Ongeveer een week of drie. Daarvan zijn we de meeste tijd kwijt aan het opbouwen

en afbouwen van de boormast en maar zo'n zes à zeven dagen dat we daadwerkelijk werkzaamheden aan de zoutput uitvoeren. We maken eerst de grond 'glad', dan rollen we een folie uit (voor het geval er pekels lekt), leggen we kunststof rijplaten neer voor het transport en de plaatsing van de mast en plaatsen we de (bouw)keten en bouwhekken. De boormast komt precies boven de zoutput te staan, waar normaal gesproken het zouthuisje staat. In de zoutput zitten aan elkaar geschroefde buizen die naar de caverne op zo'n 500 meter diepte gaan. Die caverne is ongeveer zo groot als het FC Twente stadion (doorsnee van 120 meter en enkele tientallen meters hoog) en zit vol met pekels (zoutwater). Eerst worden de buizen die er normaal tijdens de zoutwinning in zitten uit de put gehaald. Daarna worden er met de boormast reparaties of onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd in de zoutput. Hierna vinden metingen plaats en worden de buizen voor de zoutwinning weer opnieuw geïnstalleerd. Dan begint het echte werk: zout winnen. Via de buizen pompen we zoet water in de ondergrondse zoutlaag.

vervolg

De diene laag van Usselo, die neme

Daardoor lost ter plaatse het steenzout op. Het opgeloste zout, de pekkel, wordt via de buitenbuis naar boven gedrukt. Dit oplosproces, het zogenoemde uitlogen, kost tijd. Daarom duurt het productieproces ook gemiddeld acht tot twaalf jaar. Tussentijds vinden er metingen en onderhoudswerkzaamheden aan de zoutput plaats, zoals we vandaag kunnen zien. Daarna gaat de zoutwinning weer verder.

Dat klinkt als een intensief traject. Met hoeveel collega's doen jullie dat?

Op deze zoutwinlocatie werken we in twee ploegen met elk zes medewerkers. Elke ploeg heeft een boormeester en vijf boortorenoperators. Die bedienen de mast, plaatsen de buizen en houden via monitoren alles in de gaten. De vroege ploeg is van 06.00 tot 14.00 uur en de late ploeg van 14.00 tot 22.00 uur. Vandaar dat er 's avonds ook licht brandt. We maken die 16 uur per dag omdat we anders, na alle voorbereidingen, onvoldoende netto tijd overhouden om de werkzaamheden aaneengesloten te kunnen uitvoeren. In dit geval is dat het millen (frezen) onderin de zoutput. Omdat de collega's hier verantwoordelijk en risicovol werk doen, zijn onderling vertrouwen en veiligheid heel belangrijk. Ze zijn daarom goed op elkaar ingespeeld. We zoeken trouwens nog nieuwe boortorenoperators.

In deze omgeving wordt veel zout gewonnen. Waarom juist hier?

In heel Noordwest-Europa zit een zoutlaag onder de grond. Die is ontstaan doordat miljoenen jaren geleden de Zechsteinzee en de Rötzee verdampten, waarna het zout achterbleef. Op een aantal plekken in Nederland ligt deze ongeveer 50 meter dikke zoutlaag wat hoger en is daarom goed

“In Usselo zitten 24 cavernes op 500 meter diepte waaruit zout gewonnen wordt. Een caveerne is zo groot als het stadion van FC Twente.”

toegankelijk voor veilige, verantwoorde en duurzame zoutwinning. Eén van deze plekken is Twente. Vroeger vooral in de omgeving Boekelo, daarna Hengelo en Enschede en op dit moment Usselo en Beckum. Voor de toekomst wordt er nu gewerkt aan een nieuw zoutwingebied in Haaksbergen. De zoutwingebieden samen vormen het Twenthe-Rijn gebied van ruim 20 vierkante kilometer. Hier zitten 270 cavernes, waarvan er circa 60 in gebruik zijn. In het oude gebied, zoals in Tweekelo, sluiten we per jaar circa 24 zoutputten permanent af omdat de zoutwinning is gestopt. Dit noemen we abandonneren.

Wat gebeurt er met het gewonnen zout?

De pekkel transporteren we naar de zoutfabriek in Hengelo om te zuiveren en in te dampen, waarna er hoogzuiver zout overblijft. Zo'n 85% wordt gebruikt als grondstof voor de chemische industrie; voor o.a. chloor, natronloog en waterstof. Hier wordt bijvoorbeeld pvc, zeep, aluminium en isolatiemateriaal van gemaakt. Dus zo'n beetje alles wat je om je heen ziet begint ergens wel met zout. De andere 15% wordt door een ander bedrijf verwerkt tot consumentenproducten, zoals stroozout, likstenen voor dieren, keukenzout en vaatwasserzout.

en we niet met een korreltje zout

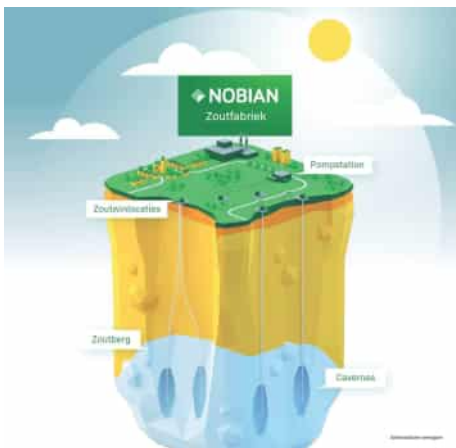
Hoe gaan jullie om met de omgeving?

We winnen al een hele tijd zout in Usselo. De mensen zijn het gewend en weten dat we ze altijd vooraf informeren en dat we alles weer netjes achterlaten. Met de grondeigenaren worden goede afspraken gemaakt en we laten de grond achter zoals de eigenaar dat wenst, bijvoorbeeld door gras in te zaaien. De grond is dus tijdens en na het zoutwinproces gewoon te gebruiken. De overlast beperken we zoveel mogelijk. Natuurlijk merken omwonenden wel iets; soms wat boorgeluiden of de verlichting. We gaan er altijd over in gesprek en dan komen we er vaak samen wel uit. Openheid en transparantie zijn daarbij belangrijk. Dat was vroeger al zo, maar tegenwoordig is hier nog meer aandacht voor. Zo hebben we bijvoorbeeld een omgevingsmanager aangesteld en de communicatie over onze activiteiten uitgebreid.

Ik vond het heel interessant, dank je wel. Kunnen jullie anderen ook rondleiden?

We hebben in 2023 en 2024 een open dag georganiseerd op de boormast en dat was een groot succes. Mochten we dat weer

doen, dan laten we dat de redactie van Rondje Usselo direct weten. Omdat veiligheid bij ons altijd voorop staat en het een werklocatie met risico's blijft - daarom moest jij ook veiligheidsschoenen en -jas aan en helm op - moeten we selectief zijn met rondleidingen geven. Daarom focussen we ons in eerste instantie meer op onderwijsinstellingen. Een tip voor geïnteresseerden: het zoutmuseum in Delden. Hier komt alles over het zoutwinnen aan bod, ook leuk voor kinderen!

Over Nobian

Nobian begon in 1918 met het winnen van zout in Nederland met de oprichting van de Koninklijke Nederlandse Zoutindustrie (KNZ). Inmiddels is het de grootste zotproducent van Nederland met winningsgebieden in Twente en Groningen, bij Heiligerlee en Zuidwending. Nobian heeft zotfabrieken in Delfzijl, Hengelo en Denemarken. Een duurzame, veilige en efficiënte zotwinning staat bij Nobian voorop, met respect voor de omgeving. Zo zorgen ze ervoor dat iedereen nog lang kan profiteren van het zuivere Nederlandse zot. Meer op nobian.nl.